

KOÇ ÜNİVERSİTESİ DENİZCİLİK FORUMU (KÜDENFOR)

YUVARLAK MASA TOPLANTISI:

"Olası Marmara Depreminde Amatör Denizci Teknelerin Deniz Köprüsüne Katkısı"

14 Mart 2023 RMK Müzesi/Hasköy

I. Yuvarlak Masa Toplantısı

KÜDENFOR'un Maraş Depremleri (Pazarcık/Elbistan) sonrasında beklenen Marmara Depremi için ulusal kamuoyunun dikkatini afetle mücadeleye çekmek ve farkındalık oluşturmak amacıyla düzenlediği ikinci etkinlik olan "**Olası Marmara Depreminde Amatör Denizci Teknelerin Deniz Köprüsüne Katkısı**" isimli yuvarlak masa toplantısında Deniz Köprüsü kurmak fikriyle ilgili amatör denizci tekneleri ve marinaların üstlenebileceği roller üzerine tartışma yürütülmüştür.

Amiral Cem Gürdeniz'in açılış konuşması ve toplantı gündemini sunuşuyla saat 14:00'te başlayan etkinlik 17:00'de katılımcıların son katkılarını da sunmasıyla bitmiştir.

Toplantıda deprem sonrasında yaklaşık 6000 amatör denizci teknesinin, mevcut 73 iskelenin ve İstanbul'daki marinaların denizde sivil savunma gücü oluşturmak maksadıyla nasıl kullanılabileceği ele alınmıştır. 23 Şubat 2023 tarihli "**Yarımada Coğrafyasında Deprem Afetinde Deniz Köprüsünün Önemi ve Çıkarılan Dersler**" isimli Panel'de Amiral Cem Gürdeniz tarafından ortaya konan **Deniz Köprüsü** kavramı yeniden katılımcılara anlatılmış ve Türk amatör denizciliğinin ve marinaların deniz köprülerinin kurulmasında alabileceği/alması gereken görev ve sorumlulukların tartışılmasına geçilmiştir.

Toplantıda devlet aklının ve kamuoyunun harekete geçirilebilmesi için Marmara Depremi esnasında özellikle İstanbul'da afetle mücadele gücünün yükseltilmesi amacıyla denizlerin kullanılabilmesi için hayata geçirilmesi gereken öneri ve önlemler masaya yatırılmıştır. Bu bağlamda ihtiyaç malzemelerinin & hizmetlerin nakliyesinde, arama ve kurtarma çalışmalarında, tahliye/sevk/iaşe/barınma gibi yaşamsal desteklerin sağlanmasında, yavaşma yeteneklerinin kazandırılmasında, tıbbi desteğin arttırılmasında, afet koordinasyon hizmetlerinin verilmesinde, temiz su edinimi ve depolamasında nelerin yapılabileceği değerli katılımcılara sorulmuştur. Katılımcıların tamamı İstanbul'da olası bir deprem sonrası diri kalabilecek amatör denizci teknelerinin ve marinaların örgütlenmesinin ve afetle mücadeleye koordinasyon içinde katılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

KOÇ ÜNİVERSİTESİ DENİZCİLİK FORUMU (KÜDENFOR)

II. Yaşanabilecek Sorunlar ve Olası Tehditler

Toplantıda deprem sonrası tsunami (liman dalgası) yahut gelgit dalgası olarak bilinen afetin yaşanmayacağı ya da denizcilik faaliyetlerini aksatmayacak ölçüde yaşanabileceği varsayımından hareketle tartışmalar yürütülmüştür. **(Zira Tsunami olması durumunda İstanbul Bölgesindeki marinaların Tarabya ve İstinye marinaları kısmen hariç kullanımının söz konusu olamayacağı değerlendirilmiştir. Geçtiğimiz yıllarda Seferihisar Teos Marina da yaşadığı üzere böyle bir durumda teknelerin tümü bağlı oldukları iskelelerden kopacak ve sürüklenecektir. Bazı marinalarda ise iskeleler komple koparak sürüklenecektir.)**

Öncelikle olası bir Marmara Depremine, şimdiki gibi kamu gücünün ve ulusal sivil savunma yeteneklerinin plansız, dağınık, düzensiz ve organize olmadan maruz kalındığı takdirde sonuçlarının tüm ülkeyi etkileyebilecek seviyede olacağı ifade edilmiştir. İstanbul kıyılarında sivil savunma yeteneklerine katkıda bulunabilmesi maksadıyla amatör denizcilik gücünün harekete geçirilebilmesi, kıyıların tahliye ve nakliyat gibi işlerde kullanılabilmesi için ciddi bir eylem planına ihtiyaç duyulduğu vurgulanmıştır.

Olası bir Marmara Depreminin toplumda yaratacağı psikolojik durum sebebiyle amatör denizcilerin, marinaların ve aslında tüm kıyı toplumunun eylem planına uyum sağlayabilmesi için sorumluluk bilincinin yükseltilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

Deprem sonrası koy gibi kapalı deniz alanlarında yer alan marinalar ciddi risk altındadır. Olası depremin marinadaki su kütlelerini sifonlama riski; diğer bir deyişle denizin kendini çekmesi sonucu marinanın koydan dışarıya doğru çekilmesi riski gözden kaçırılmaması gereken bir sorun olarak ortaya konmuştur.

Yat limanlarının/marinaların depreme dayanıklılık testlerinin yapıldığı fakat bu testlerde ciddi sorunların ortaya çıktığı ifade edilmiştir. Diğer taraftan, taş dolgulu birkaç iskele dışında İstanbul'daki marinaların çoğunun alüvyon arazi üzerine inşa edildiği ve deprem anında marina alanlarının sıvılaşma riski taşıdığı ve bu durumun birçok marinada çökme/oturma gibi olaylara sebebiyet verebileceği belirtilmiştir. Ayrıca çökme/oturma gibi olayların gerçekleşmesi halinde marinaların kısa sürede tekrar aktive edilemeyeceği ve kullanımının mümkün olmayacağı da belirtilmiştir.

Deprem anında marinalarımızdaki mendireklerin çökebileceği/yıkılabileceği fakat iskelelerin sağlam kalabilme olasılığının daha yüksek olduğu vurgulanmıştır. Bu sebeple İstanbul'da afetle mücadelede amfibi gemilerin kullanabileceği rampaların ve ŞAT'ların sayısının yetersizliği bir kez daha vurgulanmıştır.

İlk 72 saat boyunca marincıların da karşı karşıya kalabileceği bazı bireysel sorunlar (ailelerinin yaşamlarından kaygı duyma hali) nedeniyle göreve koşabilecek vaziyette

KOÇ ÜNİVERSİTESİ DENİZCİLİK FORUMU (KÜDENFOR)

olamayabileceği ve bu durumun amatör denizciliğin ve marinaların afetle mücadelede kullanabileceği insan gücünde ciddi belirsizliklere sebep olabileceğinin altı çizilmiştir.

Tüm amatör denizci teknelerinin ve marinaların koordinasyonunu düzenli bir şekilde sağlayacak herhangi bir çevrimin bulunmaması afet sonrası iletişim sıkıntılarını tetikleyebileceği belirtilmiştir.

Olası bir Marmara Depremi sonrasında İstanbul'da oldukça ciddi bir kamu güvenliği sorununun vuku bulma olasılığı öngörülmüştür. Marinalarda güvenli ortamının bozulma riskinin artması ihtimali gerçekleşirse, amatör denizci teknelerinin afetle mücadeleye katılabilmesi mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla deprem sonrası marina güvenliği ve sağ kalan tekneler konularına dikkat çekilmesinin gerekliliği belirtilmiştir.

Deprem anında İstanbul'un çevre denizlerinde amatör denizci tekneleri için toplanma yerleri belirli değildir. Amatör denizci teknelerinin olası depremin ardından afetle mücadeleye destek olabilmesi ve tahliye/nakliye gibi faaliyetlere katılabilecek seviyede denize elverişli olan teknelerin organize edilebilmesi için toplanma yerlerine ihtiyaç vardır. Bu konuda yeterli hazırlık yapılmazsa amatör denizcilik yeteneklerimizin afetle mücadelede yeterli verimlilikte kullanılabilmesinin mümkün olmayacağı belirtilmiştir.

İstanbul'un olası bir deprem sonrası denizden tahliye edilmesi gibi konuların tartışılmasının yanında, Hatay tecrübeleri göstermiştir ki halk kentini çoğu durumda kolayca terk etmek istememektedir. Bu durumda tahliye operasyonlarının etkinliği düşmektedir. Amatör denizci teknelerinin tahliye operasyonlarına verebileceği destek bu yönden aksamalara maruz kalma ihtimalini barındırmaktadır.

III. Sonuç ve Öneriler

1. Öncelikle afetle mücadelede deniz köprüsü kurabilmek ve tüm amatör denizcilik gücünün gerekli sevk ve hizmetleri yerine getirebilmesi amacıyla eylem planına destek verebilecek araçların envanterinin çıkarılması ve acil durum rollerinin yapılması gerekmektedir.
2. Elde edilen envantere göre görev dağılımının ve iş bölümünün yerel yönetim otoritelerince hazırlanması için AFAD/AKOM/İstanbul Büyükşehir Belediyesine eylem planı teklifiyle gidilmelidir.
3. Olası bir Marmara Depremine yönelik farkındalığın artırılması amacıyla marinalarda sosyal etkinlikler düzenlenmelidir.
4. Afetle mücadeleye katılacak tüm amatör denizci ve marina bileşenlerinin gerekli irtibatı sağlayabilmesi için VHF cihazları ve ortak bir VHF kanalı

KOÇ ÜNİVERSİTESİ DENİZCİLİK FORUMU (KÜDENFOR)

belirlemeleri ve de afet sonrası denizde müşterek iletişimin sağlanması amacıyla belirli MF/HF kanallarının tahsisi gerekmektedir.

5. İBB AKOM/AFAD denizde afet sonrasında toplu haberleşmeyi sağlamak amacıyla SMS sistemi oluşturması ve aynı şekilde AFAD/AKOM'da GSM / GPRS / GPS Takip Sisteminin kurulması teklif edilebilir. Böylelikle amatör denizci tekneleri ile AFAD/AKOM Merkezi arasında afet sonrası teknelerin toplanma ve organize olma faaliyetlerinin verimliliği artırılabilir.
6. Marinalarda afet sonrası birer lojistik damar olarak kullanılabilir. Bu sebeple marinalarda birer "Kriz Masası" oluşturulabilir. Deprem sonrasında kentin kıyı alanındaki acil ihtiyaçların tespitinde ve sevinde marinalar organize edilebilir. Marinalar bu bağlamda birer haberleşme merkezi haline de gelecektir. Bu amaçla kullanılacak, içinde acil yardım ve koordinasyon ekipmanları bulunan hazır standart konteynerler hazırlanmalıdır. Marinalar kendi koordinasyon merkezlerini kurabilirler.
7. Marinaların mevcut doktorlarının Marina Afet Koordinasyon Merkezlerinde *Marina Afet Koordinasyon Amiri* kabul edilerek, her bir marinayı ve ona bağlı amatör denizci teknelerini bulunduğu kıyı alanında organize ederek afet koordinasyonu sağlanabilir. Böylece her bir marina konumlandığı bölgede kendi ağırlık merkezini inşa edebilir.
8. *Denizci Afet Gönüllüleri* ve tekneleri oluşturulmalı ve amatör denizcilerden afetle mücadeleye katılacak sivil savunma ekipleri oluşturulmalıdır. Oluşturulan bu ekiplere arama-kurtarma ekiplerince kısa sürede gerekli eğitimler ve teorik bilgiler aktarılmalı ve gerekirse bu gönüllülerle aralıklı olarak tatbikatlar düzenlenmelidir.
9. *Denizci Afet Gönüllüsü* olacak kişilerin afet öncesinde psikolojik ilk yardım ve psikososyal destek eğitimi alabilmesi için gerekli hizmetler sağlanmalıdır.
10. STCW sertifikasına sahip marınacıların/denizcilerin tespit edilerek listelenmesi ve bu kişiler içinde yetki belgesi olanların afetle mücadelede gerekli işlere yönlendirilmesi gerekmektedir.
11. Olası bir Marmara Depremi sonrasında tüm İstanbul halkı depremzede olacaktır. Afetin birçok kişide psikolojik sarsıntı etkisi yaratması muhtemeldir. Afet sonrası süreçte marinalarda depremzedelere psikolojik destek verilebilir.
12. Olası bir Marmara Depremi sonrası amatör denizci teknelerinin denizdeki toplanma alanlarının belirlenmesi gerekmektedir.
13. Deprem sonrası amatör denizci teknelerinin barınma desteği vermesi olanaksızdır fakat ihtiyaç malzemelerinin, görevli personellerin ve yaralı depremzedelerin nakliyesinde mühim görevler elde edebilecekleri belirtilerek, amatör denizci teknelerinin özellikle tahliye yönlendirilmesi gerekmektedir.

KOÇ ÜNİVERSİTESİ DENİZCİLİK FORUMU (KÜDENFOR)

14. Karinası saç veya güçlü materyalden inşa edilmiş teknelerin envanteri çıkarılarak, afet sonrasında kuzeyde güvenli deniz alanlarına yönlendirilerek kümelenmesi ve organize edilmek üzere bu alanlarda muhafaza edilmesi gerekmektedir.
15. İstanbul'daki rampa ve şatların sayısı arttırılmalıdır. Bu noktalar İstanbul'un afetle mücadele eylem planının payandaları olacaktır.
16. İstanbul'un kuzey-güney eksenli (Büyükçekmece, Küçükçekmece, Sazlıdere ve Alibeyköy gibi) su alanları bulunmaktadır. Bu ve benzeri daha küçük su alanlarının küçük teknelerce ihtiyaç malzemelerinin ve yaralı depremzedelerin sevkinde nasıl bir metotla kullanılabileceği üzerine bir plan çıkarılmalıdır.
17. Deprem sonrası ayakta kalan marinalarda tıbbi ekipmanlar toplanabilir ve buralarda revir hizmeti verilebilir. Marinaların bazıları afetle mücadelede önemli yeteneklere sahiptir. İvedilikle İstanbul marinalarının tafsilatlı bir envanter listesi hazırlanmalıdır. İstanbul'daki marinalarımızın bazılarında jeneratör mevcuttur. Bu sebeple jeneratöre sahip marinalarımıza afet sonrası ameliyathanelerin de kurulabileceği değerlendirilmelidir. Yine aynı şekilde bazı marinalarımızda su arıtma ve su depolama yetenekleri mevcuttur. Bu yetenekler arttırılabilir ve yaygınlaştırılabilir.